

HORACIJ: *SERMONES* 1.8 POSMEH VRAŽEVERJU

PREVOD BARBARA ŠEGA ČEH

Figovčev panj sem bil nékdaj, povsem nekoristno poleno,
ko je tesar okleváje, če naj bom Priáp ali pručka,
rajši izklêsal boga. Zdaj bog sem, tatovom in ptičem
v strah in trepet; saj tatove odvráča odtod že desnica,
batina rdeča pa sploh, ki opolzko se steza iz dimelj; 5
trstje, pripeto na tême, plaši še nadležne krilatce,
novim vrtovom¹ je v bran, da na njih ne posedajo v jatah.
Sužnji so sem sotrpine, izmečke iz celic ubornih,
v krstah cenениh nosili nekoč in jim grob zakupíli;
ljudstvo nesrečnikov tu je ležalo na skupnem grobišču, 10
tudi Pantólab, burkač, Nomentán, uživač in požrtnež.
Tisoč korakov ob poti, navznoter v poljé pa še tristo,
teh je grobov, kot pravi napis, brez dedne pravice.

Zdaj so Eskvílije bolj blagodejne: lahko tu domuješ,
greš na potep po prisojnem obzidju, kjer pravkar turobno 15
zrli ljudje so še v gnusno poljé obledelih okostij;
niti zveri ne tatovi, brskáje nenehno za plenom
prav na tem kraju, me s tolikšno mučno skrbjo ne morijo,
kakor me te, ki sprevračajo s čarnimi pesmimi, z zvarki
duše človeške: ne spravim jih stran, ne ubranim, da ne bi, 20
brž ko je bégava luna svoj krasni obraz razodela,
stikale tam za kostmi in zelišči, ki vir so pogube.

Videl na lastne oči sem Kanidijo stopati boso,
divje razmršenih las in v črni spodrecani halji,
s Ságano, večšo starejšo, tuleč; obema bledica 25
dala je videz grozljiv. Začeli sta grebsti po zemlji
z nohti, z zobmi pa cefrali sta črno jagnjico na kose;
kri se izlila je v jamo, zato da od tam bi zvalili

¹ Mecenat je dal na mestu starodavnega pokopališča med Eskvilinom in Kvirinalom urediti vrtove.

mane, duhove umrlih, od njih pa preroške besede.
Ena od lutk je volnena bila in druga voščena: 30
večja, iz volne, ki naj bi trpinčila s kaznimi manjšo;
lutka iz voska je stala ponižno proseč, kot bi sužnja,
preden jo smrt doleti. Z zaklinjanjem prva poziva
Hékato, druga Tizífono strašno: bilo je mogoče uzreti
kače in blodne podzemeljske pse, pa še Luno zardelo 35
v sramu, da priča bo tému, toneč za visoke gomile.²

Krokarji naj mi, če karkoli lažem, poserjejo glavo
z belim iztrebkom, naj name se pride poscat in podelat
Julij, slabič Pediatija, z njima Vorán grabežljivi.
Kaj naj posebej omenim? Kako so odzvanjale sence 40
Ságani, vse govoreč z odmevom žalobno vreščavam,
to, da skrivaj zakopali sta v zemljo še volkovo brado,
zraven pa zob marogaste kače, kako razžarila
ogenj je lutka voščena, kako sem najéžen bil priča
čenč in dejanj obeh Furiij – a vrnil sem milo za drago. 45
Figovčev les mi na riti je z glasnim ropotom razgnalo,
kakor bi počil mehur; ucvrli obe sta jo v mesto.
Vse je letelo po tleh: če bi videl, kako sta zgubili
Ságana čop umetelni, Kanidija svoje zobovje,
čarne zapestnice z rok, bi še ti krohotal se tej šali. 50

² Ob robu pokopališča, preurejenega v vrtove, so bili odkupljeni družinski grobovi, ki so ostali nedotaknjeni.